

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Procli De Sphaera Liber I

Proclus <Diadochus>

Basiliae, 1561

Abschnitt

[urn:nbn:de:bsz:31-248967](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-248967)

Ora, sed hæc austro tendit subiecta per ortus
 Fluctibus oceani pulsatur & undiq; Rubri.
 Hanc quoq; describam tenui ratione recensens,
 Pascere nam populos felices diuite terra
 Floribus & uarijs miracula præbet odoris.
 Namq; Thyo Myrrhaq; uiget cum thuris odore,
 Et castia, necnon & canna dulcis odore.
 Cinnama præterea iocundæ naribus auræ
 Fertilis hæc generat tellus, auriq; metalla,
 Vestibus auratis quare gens utitur illa.
 His pueros seruans molochites splendet arenis,
 Andromasq; lapis compescens peccatoris iras.
 Sed Libani montis sunt post decliua primi
 Felices opibus Nabataei nomine dicti.
 Chalbasi post hos atq; Agrees, inde propinquat
 Chatramis, atq; Saca, contra sunt Persidis æquor
 Minneiq; maris prope Rubri littora uiuunt.
 Atq; Sabæ post hos, necnon habitant Cletabeni
 Arabiæ populi celebres hi nomine claro.
 Sunt tamen & plures alij, nam maxima tellus.
 Trans istam zephyri sub partes degit Erebum
 Speluncis genus infelix & rebus egenum,
 Qui solis radijs nigrescunt corpus adusti,
 Dispersiq; dolent lustrantes more ferarum.
 Non Arabis similes opulentis, scilicet æqua
 Omnibus esse potest nunquam fortuna bonorum.
 Post Libani montis populi sunt solis ad ortus

Alterius Syria, quæ tendit ad usq; Synopen,
 Cappadoces medijs habitant in finibus huius
 Terminus Asyrios, sed claudit ponticus ille
 Thermoodon, pelagi qua pulsat gurgite fluctus,
 Cuius ab Eoo decurrit limite uastis
 Viribus Euphrates descendens montibus aspris
 Armenia, longusq; noton pertendit, & inde
 Ad solem flexus Babylonis diuidit urbem,
 Littora deinde uens perrumpit Persidis undæ
 Extrema fluuij sub parte Tere dona radens,
 Huius ad auroram ripis deuoluitur altis
 Tigris, aqua superant quem flumina nulla rapaci:
 Sed tantum superat, quantum uix septimus ortus
 Conficiat pedibus spatij properantibus ire.
 Atq; lacum medius Thonites intrat & exit,
 Nec uiolatur aqua, quamuis penetrabilis illa,
 Oryor, atq; uadis emergens cedit amaris.
 Hoc tamen omne solum fluuius quod cingit uterq;
 Indigenæ populi pro re dixere Medannem,
 Quod medias annes has terras flumine cingunt
 Agricolis pariter pastoribus, atq; feracem
 Vbere: nam leto florenti semina cuncta
 Herbarumq; thoris, & gramina læta uirescunt:
 Et uarijs rami complentur fructibus alti,
 Gens quoq; præfulget claris in laudibus illa,
 Nam peperit multos celsa uirtute potentes
 Atq; adeo similes, Dijs immortalibus illos,

Quam

Quam iuxta Armenij properant Aquilonis ad axes
 Et fortis prope quos seuit mauors Matieni,
 Quos prope concludunt Euphratem collibus altis,
 Montes diuitijs pariter, belloq; potentes,
 Ad partes austro Babylon, quam moenibus olim
 Mirandis posuit firmisq; Semiramis urbem,
 Cuius in arce domum splendens fecerat auro:
 Quam simul argentum uariè decorauit eburq;
 Hoc quoq; pingue solum palmarum diuite sylua.
 Quod fert berylli munus pretiosius auro,
 Berylli lapidem liquidum, glauciq; coloris,
 Per loca quæ prorsus penetrant Ophicida petram,
 At supra Babylona uides Aquilonis ad oras
 Cissos Messabatasq; Chalontasq; feroceis.
 Armenios montes si linquens ibis ad ortus
 Medica noscetur tibi tellus, cuius ad axes
 Geri sunt Mardiq; uiri, simul Atropateni
 Ad noton inde habitant Medorum rura tenentes.
 Medea hinc fugiens dederat cognomina terræ,
 Hinc Medi uarios usus nouère ueneni,
 Quorum per multas spatium diffunditur oras.
 Hec generat narcisiten oriente sub ipso,
 Qui lapis est fuscus, complent hanc undiq; syluæ,
 Inter quas homines pecuaria diuitia pascunt.
 Caspiadas tangunt portas, qui solis ab ortu
 Rupibus hæc celsis Asiæ sunt claustra potentis:
 Qua uia sub Boream duplex se scindit, & austrum,

Hec

Hæc regio persas, hyrcanos ducit, at illa,
 Sub colles imos habitant, post casspia claustra
 Martia gens Parthi, telis arcuq; potentes,
 Viuere qui spolijs gaudent, raptuq; superbo.
 Quapropter, bellis homines uexantur in orbe,
 Atq; optata perit multo pax sanguine mundi.
 Post hos est Persis circumdata montibus altis
 Assiduis florens regnis, & diuite censu.
 Ex quo perdomuit Lydorum moenia Sardis:
 Cingitur excelsis hæc undiq; collibus omnis
 Ad uergens austros post casspia claustra petensq;
 Quod proprio pelagus celebrat cognomine latum
 Atq; tripartitis habitatur finibus illa.
 Namq; colunt alij rigide sub partibus arcti
 Terras quas Medi nemorosus montibus umbrant,
 Ast alij mediæ uiuunt regionis in aruis:
 Littora postremi tangunt australia Persæ
 Prima parte Sabæ, medijsq; Pasargada, post hunc
 Tascorum telis habitat gens fortis & arcu.
 Quinq; tenent populi diuisos Persidis agros.
 Annibus hæc multis recreatur & ubere pingui
 Hinc choros immensus profunditur, inde Choaspes
 Fonte cadens Indo, qui stringit gurgite Susa:
 In cuius ripis præclarus fulget Achates,
 Pondere consimilem quem proterit unda Cylindris:
 Fertilis hæc tellus foecundis pascitur auris,
 Nam uentis semper florescunt rura secundis,

Hæc

Hæc eadem gemmis ninium decoratur honestis,
 Quarum quis varias uires? quis nomina dicat?
 Tecolithum memorem iusto cognomine dictum,
 Qui lapides renum tritus, potusq; resoluit,
 Myrrhitenq; bonum nardi cum reddat odorem,
 Hic est Aëtites sonitum cui spiritus addit
 Arcanum crepitans, prægnantibus utilis ægris
 Arcanon Pyrhites, digitos qui strictus adurit,
 Gemmaq; quæ radios emittit candida solis
 Atq; Selenites lunaris imagine lucis,
 Quod decus & minuit proprii splendoris & auget.
 Respice nunc reliquas Asiæ sub finibus oras.
 Persidis ad pontum Carmani solis ab ortu
 Littora pars habitant, mediæ pars limina terræ,
 Gedrosi post hos tendunt orientis ad ignem
 Oceanum iuxta radijs propioribus, inde
 Est Scythiæ tellus australis flumen ad Indum,
 Qui ponto rapidus rubro contrarius exit.
 Gurgite nam celeri rectus decurrit ad austrum,
 Caucasiis oriens primum de montibus altis.
 Diuidua cuius Patalene cingitur unda
 Separat innumeras & uasto gurgite gentes,
 Ad partes rapidi qua uergunt lumina solis
 Oritas Aribasq; simul liniq; arachotas
 Vtentes Chlenis, atq; Atraidas simul omnes
 Parnasi montis sub celsa rupe arienos
 Nomine communi, qui terras ubere nullo

Florenteis

Florentis habitant, squalent nam sentibus aspris,
 Cur alij lapidem qui rubrum littore carpunt.
 Sapphyriq; decus nigri, flauiq; coloris
 Sa xorum cædunt uenis, ac merce beati,
 In quorum terras hinc Tethios æquora cludunt,
 Quas primò Titan ascendens lumme cernit,
 Vnde color populis niger est flagrantibus ortus,
 Atq; gerunt similis hyacintho fronte capillos.
 Effodiunt alij terras, auriq; metallum.
 Asi alij texunt tenuissimæ tegmina lini,
 Vel dentes stringunt elephantis ab ore reuulsos,
 Scrutantur ripis alij torrentibus imbri,
 Berylli gemmas glauci, nitidumq; adamantæ,
 Atq; aura uiridi legitur, quæ splendet iaspis.
 Cur alijq; decus liquidi, gratiq; topazi,
 Purpureoq; amethystos inest suffusa colore.
 Diuitias magnas sic tellus illa ministrat.
 Assiduus rigant hanc totam fontibus amnes,
 Arboribusq; uiget uarijs milioq; frequenti.
 Et precio rubræ perfloret arundinis illa.
 Hinc alijs superant procero corpore tantum,
 Insiliant ut more equitum faciles elephantis,
 Ast alij uiuunt sapienti pectore nudi
 Lumimicusq; uident relictis, mirabile, solem,
 Et radios oculis et sacra mente retractant,
 Signaq; concipiunt arcana luce futuri
 Psittacus hic uiridi decoratus torque rubenti

Nascitur.

DE SITU ORBIS. 87

Nascitur, humana simulat qui uerba lingua,
 Nunc age, te fluuios montes formamq; docebo,
 Ipsius terræ populos gentesq; beatas.
 Marginibus ternis tellus hæc clauditur omnis,
 Obliquatq; latus per cunctas linea partes.
 Hesperios fines immanis terminat Indus,
 Ad notios pelagus concludit gurgite rubrum,
 Sed Ganges ortus & Caucasus excipit arcum.
 Hanc homines habitant multi ditesq; colendam
 Nominibus uarijs discreti, & finibus amplis.
 Dardanees ripas contingunt fluminis Indi:
 Hic ubi præcipitem scopuli fundunt Acesinem,
 Huncq; capax classis uenientem uoluit hydæffes,
 Tertius hos sequitur splendente gargite Cophes.
 Toxilus inter quos habitat cum gente Sabarum,
 Hinc Scythi post hos sunt, Peuceleiq; feroces.
 Gangaridæq; truces, auri qua pondus onustum
 Deuoluens, Hypanisq; trahit, rapidusq; Megarsus,
 Quos capit Emodo missos Gangetica monte
 Tellus, porrigitur quæ ad terræ Colidis austros
 Oceani tangens pelagus sub collibus altis,
 Quos uolucres metuunt celeri contingere penna
 Vnde locis Graij posuerunt nomen Aornin:
 Hic uia quæ nomen celebrat Nissæa Lyæi
 Cui Stelas dederat uictoria finibus illis:
 Hic Tylos est superans uastæ miracula terræ
 Insula, nanq; uiret cunctis in partibus anni:

Nes

Nec folijs nudat ramos autumnus in illa.
 Assidueq; tenet flores genus arboris omne.
 Hic fulget lymphata adamas, qui pectora sanans,
 Et prohibens miseris occulti damna ueneni,
 Quem minime ualeat ferrum superare, nec ignis,
 Frangitur hircino maceratus sanguine tantum,
 Sed tepido, fractis multis incudibus ante,
 Hic iuxta positus Magontini uiribus arcet
 Ad motum retrahit defendens robore miro.
 Hic Lychnis lucem simulat splendore lucernæ,
 Hinc meruit nomen præclaro nomine dignum.
 Tot sunt per terras uulgate nomine gentes,
 Nam reliquas quæ mens ualeat mortalis in orbem
 Dispersas, numerare tibi sine numine magno?
 Quod bene disposuit terras pontiq; profundum.
 Syderibus uarijs decorans cœlestia templa,
 Et multis recreans, uarijsq; coloribus arua,
 Munera per populos tribuens diuersa uirorum.
 Sed uos terrarum tractus gaudete per æuum,
 Et quæcumq; mari circumdatur insula uasto,
 Oceanusq; simul, nec non penetrabilis unda,
 Quam gremio tellus sinuoso suscipit alma,
 Et montes, stuuji, atq; lacus, quos continet orbis:
 Nam pelagi partes percurri carmine uastas,
 Et terræ pariter regiones finibus amplis,
 Omnipotens pro quo gemitor mihi præmia donet.

FINIS.

IN DIONYSII OPV

SCVLVM DE SITV ORBIS,
aliquot annotatiunculæ Ceporini.

1 **N**on quidem tota continuo orbiuia.) Hic Dionysius non intelligit uniuersam terram, quæ mathematicorum sententia, ut cætera elementa, rotunda est: sed *sic ut dicitur* tantum, id est, terræ portionem tunc temporis habitari comperitam: quam secundum longitudinem in ortu & occasum cuneatâ Dionysius fundæ, alij chlamydi simile dixerunt.

2 Atq; delubrum famosissimum Amyclæi Canopi.) Menelaus post euersam Troiam cum Lacedæmonijs, quorum dux erat, in patriam rediturus, aduersis tempestatibus pulsus in Ægyptum, Canopo suæ nauis gubernatori ibidem extincto, de nomine oppidum in memoriam non longè ab ultimo uersus occidentem Nilii ostio, quod inde Canopicū dicitur, extruxit: in quo post ea unâ cum Serapide, Osyride, seu Api, ut deus coli coeptus est. De quo Suida in hæc uerba: Canopus in Ægypto. Olim Chaldæi, ut ferunt, suum deum, scilicet ignem iactantes, ubiq; circumferebant, quo omnibus prouinciarum dijs committeretur, atq; huius uictor præ omnibus haberetur deus. Porro aliarum prouinciarum dijs ex ære, argento, ligno, lapide, aut tali quapiam materia facile ab igne consumptili erectus, necessariò ignis ubiq; uincebat.

Ll uincebat.

uincebat. Hoc cum audisset Canopi antistes, huiusmodi concinnauit astutiam. Hydriae in partibus Aegypti ceteris solite sunt fieri, minuta continuaque habentes foramina. per quae limosa aqua distillando redditur purissima. Harum unam nactus Canopi antistes, obturatis cera foraminibus, uarijs coloribus depictam, impletam aqua, ueterique statuæ decapitatae, quae cuiusdam gubernatoris nauis Menelai fuisse ferebatur, accurate impositam agglutinataque, ut deum statuit. Post aduenerunt Chaldaei: succensus est ignis: et cera, qua foramina erant obturata, dissoluta est. Sudante uero hydria, et aquam per foramina emittente, ignis extinguebatur. Sicque astu antistitis, Canopus Chaldaeorum uictor declaratus, deinceps ut deus coli coepit.

3 Postea subiungit trite dictum Stoicis) Qui centum stadijs distat à Canopo, et qui uno, aequè non est in Canopo: sic quoque plus et minus peccatum aequè non est in rectè agendo. Scribitur autem *λάτρω* et uel *λάτρω* et indifferentè.

4 Amyclaei.) Amyclae et Sparta oppida sunt Lacedaemonis, hinc Amyclaeus et Spartanus, idem quod Lacedaemonius.

5 Europam uero ab Asia.) Tribus limitibus ab Asia fecerunt Europam, Tanai ad septentrionem, Hellesponto ad austrum, maxime ad austrum ostio Nili.

6 *μικρότερον*.) Paruus limes medius: diminutiuum est sicut *ὑποκόμιον*, et per auxesin Aolicam *ἄσπερον*, asperum spiritum,

spiritu, quem Aeoles respuunt, in leuem conuerso.

7 *δια χλινα νοσφισαι, διανοσφισαι χλινα. τμησις, sēgura* Græcis tritissima.

8 *ἰνδάλειντο.)* *αὐδάω* uel *αὐδάσω*, futurum *αὐδάσω*, uel poëtice *αὐδάσω*, sic *φνίψω φνίψω*.

9 *λαγείοι.)* mollis, placidi, candidi, calui.

10 *ἀτλας.)* pro *ἀτλαντινός*, metri gratia.

11 *ἀρχὴ δ' ἐνδοξαίη τε καὶ ἀβίβλιον λαλῆσαι.)* Hic uersus syneresin habet in dictione *ἀβίβλιον*, penultima & ultima syllabis in unam confluentibus. Sed de ratione carminum Græcorum scripsimus alibi.

12 Vbi certè multa inhabitatæ terræ planicies.) Troglodytarum seu Eremborum regionem intellige.

13 Qui uesperum mare gignit.) Id nos mediterraneum dicimus.

14 *ἀρχοπέλοισιν.)* Incipientibus, id est primùm intrantibus.

15 *Μαγαλιῶν.)* Quam nos Massiliam, ciuitas Narbonensis Galliae antiquo portu nobilis.

16 E Ioue Aufonij.) Aufon, unde Aufonij, fuit filius Vlyssis ex Calipso, Vlysses Laërtis, Laërtes Archij, Archifius Iouis.

17 *τῆ δ' ἴτι.)* Docet Theodorus Gaza in quarto libro Grammaticæ, præpositionem bissyllabam, & duorum temporum, suo nomini immediatè postpositam, in primam syllabam traducere accentum: at alia dictione intercedente, suo loco seruari manentem. Igitur

τῆσ' ἐπι, duæ dictiones sunt tantum, pro ἐπι τῆσ' : τῆσ' ἐπι, tres pro ἐπι τῆσ' ἢ, uel ἐπι ταύτῃσ' ἐπι,

18 παραυλάσσα.) Verbum neutrum, Græcorum more usurpatum actiuè, aspiciens, pro aspectu similās.

19 ὡς οἱ μὲν βοῶσιμ.) Ut clamant. ὡς hic cum admiratione legendum.

20 ἐν δ' ἔργων σικελῶν.) E montibus Siculis, à finibus Siculi maris, à promōtorio occidentali Cretæ, frōte scilicet Arietis: eoussq; enim productū erat mare Siculū.

21 πορτίου.) πορτίου.

22 Ἰσμαρινῆσ' ὀνομάσθη.) Ismarus mons Thraciæ. Boream à cardine septentrionis ferè delabentem Græciæ uulgus (cuius poëtæ miri æmulatores sunt) appellauit Thracium: quod ex ea regione ipsis ad septentrionem contermina flare uideatur. Hoc semel admonere uisum est, quod à poëtæ compluries rem, non sicut in se est, sed ut uulgò uidetur, describunt.

23 ἐρδὸν φωνήσονται.) Boream è cardine septentrionis in nostram habitabilem rectà, id est nullo tumore terræ impediēte, spirare, etiam in Hesiodi scholijs ex Gellio a dnotauimus.

24 Pharium.) A Pharo insula Alexandriæ Aegypti opposita: Sidonium à Sidone oppido Phœnicia.

25 Issus.) Nobilis ciuitas ad ultimum mediterranei maris sinum, qui inde Issicus, sita fuit: quæ post superatum ibi ab Alexandro Darium, Nicopolis & Alexandria fuit appellata.

Cyaneas.)

26 Cyaneas.) Nigras, atras: quæ alio nomine *συμπεπληγμένης*, à concussione.

27 Media uerò utriq; duo surgunt. &c.) Carambis in Paphlagonia, Frös arietis in Taurica Chersoneso.

28 Torto similem circumducti funi arcus.) Scythici uidelicet, cuius figuram efficere pontum Euxinum testatur etiam Plinius. Talibus arcubus hodie utuntur Ungari, Poloni & Boëmi.

29 *ἰδὲ διαγραφέντα, μήκην δ' ὄψι λάραμβις.*) Sic lego, ut metrum constet, *ἰδὲ διαγραφέντα, μήκην δὲ τοὶ ὄψι λάραμβις.*

30 Matrem ponti.) Eorum lingua, ut alij referunt, *Temerinda*. Verisimilius tamen secundum rationem totius uniuersi, Euxinum esse matrem Meotidis. τὰ δ' ἄρ' ἑλένοισι μέλιτρο ἀνδράσι ν, εἰ καὶ τὰ χόρσαν ἐμύθειον οἶκον ἔδρατε.

31 *τραπέσιον.*) Mensulæ. Hesychius, *τραπέσιον* apud Geometras figura est, quæ duo latera opposita ad se inuicem habet inæqualia, duo uerò, priora connectentia, æqualia. Ad hoc aliaq; Dionysij terræ delineamenta uerum picturæ, non recentiorum adhibendæ sunt.

32 Pelli Pardimæ.) Ea ad rubedinem tendit, nigris maculis interpositis, teste Alberto de Animalibus lib. 22.

33 Sed enim extremum quidem.) Primum maritimas gentes Aphricæ à Gadibus usq; ad Ægyptum ex ordine recenset.

34 Carthago Aphrorum quidem.) Lege Vergilium primo *Aeneidos*, Deuenire locos.

- 35 *ἄμυρ.*) *ἀμφοτέρωθεν.*
- 36 *Νίλω πόλις.*) *νικάσιον.*
- 37 *Aufonia uirtus.*) Duce Cornelio Balbo. Plin. lib. 5. cap. 5.
- 38 *Libyci dei.*) *Ammonis:* cui nomen ἀπό τῆς ἄμυρ, ab *harena.*
- 39 *Cyrene.*) Oppidum, à quo *Cyrenaica regio,* à *Batto* quodam *Lacedæmonio* conditum fuit.
- 40 *Marmaridæ nutantes ad Ægyptum.*) Est enim in *Marmarica* seu *Mareotide regione* *κατάβητος.*
- 41 *Gætuli item desuper.*) Ad *Gades* iterum conuersus *interraneos* perstringit.
- 42 *Cernæ.*) Hanc *insulam* alij *maris Æthiopici* seu *Rubri* esse memorant, alij *Atlantici.* Quam diuersitatem ex eo ortam conijcio, quòd hanc *insulam Æthiopiæ* acceperunt *uicinam,* quæ duplex est, *orientalis & occidentalis:* præterea *uarias* opiniones de origine *Nili.*
- 43 *ἢ τὸ ἰσὸν Βαλτικόν.*) *Nilus* dictus quasi *via* *ἰσὸν*, teste *Seruiio* super *nonum Æneidos.*
- 44 Hunc accolunt præclarorum genus uirorum.) Hinc accolunt præclari uiri. Familiaris tropus *Dionysio.*
- 45 *Πορὸν* schema tria ad latera tēdit.) Id est quod alij dicunt, *Ægyptum* habere figuram literæ *Δ.*
- 46 *Vbi creperus Memnon.*) Is filius fuit *aurore,* rex *Æthiopiæ,* cui *statua Thebis* erecta fuit ex *Bifalte lapide,* quem quotidiano solis ortu contactum radijs crepare obseruatum est. Vide *Plinium* lib. 36. cap. 7.

Macedo.

47 Macedonium oppidum.) Alexandria, ab Alexandro Philippi regis Macedoniae filio condita.

48 Vbi Smopitæ Iouis.) Quidam existimant statuam Iouis in templo Alexandriae sinopide coloris genere nascentis in Sinope oppido Ponti, fuisse depictam, atq; inde dictum Iouem Smopitem. Quid si à Sinopide nymphea adamantina nomen meruerit? de qua infra aliquid habetur.

49 Pelei oppidum cognomine.) Pelusium.

50 *ἄβδερτες*.) Suida: *ἄβδερτες* Abderitica lingua figuram significat: sed et alijs dictionibus non græcis Democritus Abderites utitur.

51 Bretani.) Non qui Britanniam insulam, sed Aquitanicæ Gallie continentem habitant.

52 Terram hanc.) Hispaniam. Idem refert Strabo.

53 Gerraheq;.) Quidam hic legendum existimant Rhetiq; nec id sine ratione: quippe cum Dionysius nec usquam alibi mentionem faciat Rhetorum, ab omnibus veteribus celebratorum historicis. Constat profecto hoc loco Dionysium indicare uoluisse populum ad austrum supra Noricos, uicinum fontibus Danubij, siue hi Rhetii, siue Vindelici fuerint. Equidem an hoc Dionysij errore, uel scribæ alicuius uitio factum sit, planè ignoro: tantùm scio hanc uocem Græcis robustum, durum, et agre se quiddam sonare.

54 *αβύλας*.) Nos duabus literis transpositis Abyla dicimus.

55 *λεπτοί δ'.*) Omnino legendum opinor *λεπτοί δ'*. idq; positum pro *λεπτοβύχοι*. Sunt enim Celtiberi populi citerioris Hispaniæ.

56 *πρωιτελής.*) Vide num legendum sit *πρωιτελής*, sicut paulò antè scriptum uidimus.

57 *Castæ Parthenopes.*) Tres Sirenes, Leucosia, Ladia, & Parthenope ab Vlyssè delusæ, ob indignationem se ultrò submergentes ponto extinctæ sunt: quarum Parthenope Neapolim Campaniæ urbem delata, atq; ibi dem sepulta, templum meruit, nomenq; dedit urbi.

58 *τῶν ἢ νῦν γοῖ' ἐπὶ παραχρησῖν ἄλλαν.*) Sic metrum constat: *τῶν ἢ νῦν γοῖ' ἐπὶ παραχρησῖν ἄλλαν*. Ad hunc locum lege Volaterranum de Locris Italiæ populis.

59 *Iouis multum irati infelix Sybaris.*) *Quæ Iouem habuit iratum.* Tropus linguæ Græcæ. Sic, Heros infensæ Veneris.

60 *Sub Alpei honoribus.*) Sub ludis Olympiis. Præterlabitur enim Alpheus Elidem, ubi celebrari solebant Olympia: atq; hic pro ipsis certaminibus ponitur, sicut aliquando apud Pindarum: & in hoc prouerbio, *τοσὶ τρέχει τις ἀλφεῖον πρῶτον*. Hic currit uelut in stadio Olympiaco. Prælium autem quo Sybaris secundum Strabonem deleta est à Crotoniatis, auditum est eodem die Olympiæ, teste Plinio lib. 7. cap. 22. Dicit autem *μνησθε υἱὸς, & αἰὸς μέγα χροσαμβόιο*, alludens ad prouerbium, *Συραγίται μαινόνται, uel Ἀμυγίο μαινέται*. Quere apud Suidam,

dam, & apud Erasmum Roterodamum, Sybaritica calamitas, Amyris insanit.

61 Et Marforum, &c.) Hic unum uel duos uersus de Samnitibus Græco exemplari deesse manifestum est ex translationibus Latinis: habet enim Festi Ruffi tractatio.

Infortunatæ Sybaris uicina ruina est:
Sannitesq; truces habitant confinia: post hos
Gens Marsum quondam tenuit loca.

Prisciani autem, secundum alios, Fannij,
Sannites medio completitur Italia tellus
In gremio, Marfosq; simul.

62 Hylleorum terram.) Apud Plinium lib. 3. cap. 22. Hyllis peninsula etiam promontorium Diomedis dicitur.

63 Βολινίωμ.) Βολίνωμ ciuitas Illyriæ memoratur à Stephano de Urbibus, & Suida.

64 Ab Asia.) uico Arcadiæ, secundum Stephanum.

65 Arcades Apidanei.) Volaterranus libro 9. de Arcadia.

66 Delphynæ.) ὁ δελφύνης τὸ δελφύνας, nomen draconis occisi ab Apolline, à quo nomen eius oraculum accepit. Suida in dictione δελφῶν.

67 Huius quidem ad Boream. Ab hac ad Boream. Tropus græcus.

68 Periculosa nautis uia.) Scilicet Scylla & Charybdis.

Ll 5 69 Amnis-

- 69 Amniffo.) fluuio Cretæ. Suidæ.
- 70 Rhodus, Ialyſiorum ſedes hominum.) Rhodus inſula antiquitus tribus urbibus nobilitata fuit, Lindo, Camyro, & Ialyſo, quæ nunc Rhodus, teſte Plin. li. 5. cap. 31. Vnde Ialyſij Rhodienses.
- 71 *μαλακται.*) Volitat, patet.
- 72 Abantias Macris.) Eubœa dicta prius fuit Macris & Abantias, ſeu Abantis: Eubœienſes uerò Abantes, autoribus Plinio & Volaterrano.
- 73 Threiciâq; Samos.) Samothracia.
- 74 Alia immenſa inſula obuiat.) Chersonesum ſeu peninſulam intra Meotidem & Pontum intelligit, quam Plinius lib. 6. cap. 6. Eionem uocatam teſtatur, Mela in fine primi Corocondamam.
- 75 Inſulas Heſperidas.) Caſtiteridas, uel Cattiteridas alijs dictas, à ſtanni copia.
- 76 Duæ inſule ſunt Bretanides.) Albion, ſeu Anglia, & Hybernia.
- 77 Inſularum alius tractus.) Orchadum ſcilicet, quæ ſecundum alios numero triginta ſunt. qui uerò è regione Amnitæ ſint, ingenuè fateor me planè ignorare. Atq; hic locus unicè me torquet apud Dionyſium. Apud Plinium quidem inuenio Amnienses populos eſſe Hiſpaniæ Beticæ: ſed nihil ad hunc locum facere uidentur.
- 78 Iraphiotes.) Epitheton Bacchi, de quo infra habetur.
- 79 Vbi quidem ſole progreſſo, &c.) Lege Plin. libro

libro secundo, capite 77. Item libro 4. capite 16.

80 Auream insulam.) Chryse & Argyre insulae Oceani orientalis memorabiles sunt historicis. Est item aurea Chersonesus ultra Gangem ad orientem, quam foris hic intelligit Dionysius: quippe cum alibi quoque peninsulas seu Chersonesos recensere soleat inter insulas.

81 Inde uerò conuersus austrinum, &c.) Intricatam hanc uerborum structuram sic explicabis, Inde uerò conuersus ante Colium promontorium austrinum, deuenies ad magnam insulam Taprobanam, matrem Asiagenorum elephantum. *καλιὰς* regiuncula & promontorium auernum e regione Taprobanae. Ptolemæus tabula decima Asia *καλλιγιδόν* & *κάρου* appellat.

82 Quam super caelestibus.) Secundum alios non sub tropico cancri, sed sub æquinoctiali sita est Taprobana.

83 *τετρήχει*.) Induruit, induratus, exasperatus est, riget. *τραχώ* ἢ *τραχίω*, τὸ *τραχύνω*, *μῶ* & *ἐκ* *φασσατλινὸς* *ἐστὶ* *τρήχει* *τετρήχει*.

84 *εὐμῆντο*.) Alij *μεμῆντο*.) quidam item *σεμῆντο*.) id est longè cathenatus, legunt.

85 *ἀλιτροίς*.) peccatoribus, uel denijs.

86 *κατὰ βαίον*.) Hesychius. *βαίον*, ἄλιγον μικρὸν, ἄφθονον, πολλόν.

87 Sub tauri specie cultæ.) Diane.

88 Nyssæam ad planiciem.) De qua inferius.

89 Caucasij.) Brachia Tauri montis, quæ septentrionem uersus serpunt usq; ad montes Riphæos, uocantur Caucasia: in quibus Tanain oriri tradit Dionysius: alij uerò in montibus Riphæis Tanain fontes habere existimant.

90 A Xantho & Simoënte.) E Troia.

91 Aretiaden.) Filium Martis, scilicet Ascalaphi. de quo Homerus *ιδά. β.* in catalogo, *τ' ἕρξ ἀσκάλαφ' ἠγεί ἰάνεβ' ὄνις ἀγυ' &c.*

92 Post solum Tyndaridarum.) In ora Colchidis ad ultimum Ponti sinum *διόσκου'ς* urbs Castoris & Pollicis, qui *διόσκου'ς* Græcis dicti, quondam florentissima sita fuit.

93 Circæi.) Colchici: fuit enim Circe soror Aetæ regis Colchorum.

94 Tertiæ ad orbis lunæ.) per tres menses: nam singulis mensibus, singulos orbis luna uel proprio suo ambitu, uel lucis incremento absoluit.

95 Profluuijs commiscetur Oceani.) Dionysius testatur Caspium sinum meatum habere in Oceanum septentrionalem: licet id minus perspicuum sit ex generatibus picturis.

96 Parnefi.) Parnesum uel Parnasum uocat, quem alij Parapamisum uel Parpanisum.

97 *ἡδύρα βαρβάρων*.) Sic nostra habebant antitypa: malo tamen diuim legere *ἡδύρα βαρβάρων*.

98 *ἡδύρα βαρβάρων*, ἡδύρα βαρβάρων.

99 Et qui

99 Et qui turres tenent ligneas.) Mofynœci: de quibus Mela & alij.

100 Thermodon martius.) Ab accolis Amazonibus. quæ à Marte duxerunt originem.

101 Terrestris Saturnidæ ingentem canem.) Cerberum Plutonis. Saturnidæ simul dicuntur, Iuppiter, Neptunus. & Pluto: nam ij tres filij sũcũ Saturni. Hic alterum epitheton à *δαίς* tollit ambiguitatem. Indicat autem Acherysiam, descensum ad inferos, sumpta fabula ex Hesiodi Theogonia de interfecto ab Hercule Cerbero. Hunc specum Mela in Bithynia esse testatur.

102 Fundamento in ulmi.) Id est, ulmeis truncis iactato fundamento, in loco scilicet palustri. De hoc magnæ Dianæ Ephesiæ templo, mundi miraculo, plura legere poteris apud Plinium. & alios.

103 *εἰς Αἰδὸς ἰκέλευσθαι*.) Lego *ἰκέλευσθαι*: non enim Bellerophon, sed eius equus Pegasus in cælum profectus est. *εἰς Αἰδὸς, εἰς οἴνον τοῦ Αἰδὸς, εἰς ἄραρον*, Atticus sermo.

104 Campus Aleius.) Hic *ἀλῆσιον* proprium loci ab oberrantia Bellerophontis, ab *ἀλῆσιμα* *ἀλῆσιον*, quasi diceret erraticum. alias *ἀλῆσιον* sine segete & pastu. Vide Hesychium.

105 Quam cauam perhibent cognominem.) *Λοισία* *συρία*, Coelosyriam, id est cauam Syriam.

106 Et Neptunias structuras.) Posidium oppidum. *νεπτιών* Neptunus.

107 Supra enim ipsam Omnes ualde opulenti & clari

clari homines colunt.) Hec uerborum structura latine obscura est, licet clara sit græca. sic sensum collige: Opulentissimi & clari homines præ omnibus alijs regionibus ipsam inhabitant.

108 Reuera enim in terra dissoluit illa Iuppiter ipsum Dionysium bene futo à femore.) Ferunt fabule, Bacchum natum è femore Iouis, quod epitheton indicat *ἐπιμαρτύριος, ὡς ἐπὶ τὸ ἐπιμαρτύριον*, ab assutum esse: quasi assutus femori Iouis. Vide Hesychium.

109 Mediam annium.) *μέσσω ποταμῶν, μεσοποταμίας*, quasi mediamnem.

110 Ophietidem petram.) Serpentinam, uastam, desertam. Hic locus apud Esaiam prophetam uocatur Petra deserti, teste Volaterrano.

111 Heroines.) *ἡρωϊνῶν*, patronymicum scæmininum, filia Herois.

112 Filio Pandionide.) cuidam iuueni Atheniensi de tribu Pandionide. Medeam cum Iasone clam in Græciam profectam, postea ueneficij accusatam ex Athenis fugisse scribit Diodorus Siculus lib. 5.

113 Aufonij regis.) Octauij Augusti, post interfectum ab iisdem Crassum. Vixit autem Dionysius sub Augusto.

114 Meoniam & Sardias.) Regnum & sedem Cræsi cepit Cyrus rex Persarum.

115 Quamobrem Nyssæum quidem uulgò dixerunt uicum.) *ὄβραρον* pungere, ferire. *ὄβραρον* & Bacchicus.

Etiams

IN DIONYSIVM. 343

Etiam Plinius lib. 6. cap. 21. Nysam urbem Libero patrē
sacram ad hunc locum sitam commemorat. Sunt præterea
& aliæ urbes hoc nomine, omnes sacræ Baccho.

116 Ad fluentum concessit Ismeni.) Redijt in patriam
Thebas Bœotia: fuit enim *Ἰσμενίου*. Ismenus fluvius
Bœotia.

¶ Hæc in Dionysium non facile cuius rati esse obvia,
carptim adnotauimus: reliqua studiosus Lector ex
Ptolemæo, Plinio, Strabone, Volaterrano, Mela, com-
mentarijs Camertis, & alijs suo Marte commodius com-
parabit. Habent certè iam omnes libri suos indices, qui-

bus res innumeras scitu dignas ex autoribus
leuissima opera conquirimus.

FINIS.

BASILEÆ, PER HEN-
RICHVM PETRI
ANNO 1561.

[Faint, illegible text visible through the paper, likely bleed-through from the reverse side.]

Joan

Coron
diment
rer

Tabell

Eiusdem

9

colorum parte
Regna; cu